

Андрій Я. Мاستило*

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

У статті розкрито характерні особливості та економічний зміст категорії "інфраструктура ринку інтелектуальної власності". Аргументовано, що складовими інфраструктури ринку інтелектуальної власності є ринок об'єктів права інтелектуальної власності, ринок індивідуальних та колективних проєктів, ринок готової до споживання інтелектуальної продукції/послуги. При цьому ринок інтелектуальної власності є економічним інститутом, ефективна дія якого базується на високому рівні роботи інституту узгодження та реалізації економічних інтересів між продавцями й покупцями з допомогою дієвого механізму інститутів ліцензійного договору, ринкових цін, комерційної франшизи. Представлено авторське бачення матричної структури інституціоналізації ринку інтелектуальної власності в Україні в розрізі типів інститутів за соціально-економічною орієнтацією, а саме через регулюючі інститути ринку інтелектуальної власності, інститути обмежень, санкцій та примусу, інститути розвитку інтелектуальної власності, неформальні інститути, формальні інститути, організації та установи.

Ключові слова: інфраструктура; ринок інтелектуальної власності; винаходи; комерційні зразки; інститути розвитку інтелектуальної власності; регулюючі інститути ринку інтелектуальної власності.

Рис. 2. Табл. 3. Літ. 20

DOI 10.32752/1993-6788-2019-1-219-75-86

Андрей Я. Мастыло

ИНФРАСТРУКТУРА РЫНКА ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ

В статье раскрыты характерные особенности и экономическое содержание категории "инфраструктура рынка интеллектуальной собственности". Аргументировано, что составляющими инфраструктуры рынка интеллектуальной собственности является рынок объектов права интеллектуальной собственности, рынок индивидуальных и коллективных проєктов, рынок готовой к употреблению интеллектуальной продукции / услуги. При этом рынок интеллектуальной собственности является экономическим институтом, эффективное действие которого базируется на высоком уровне работы института согласования и реализации экономических интересов между продавцами и покупателями с помощью действенного механизма институтов лицензионного договора, рыночных цен, коммерческой франшизы. Представлено авторское видение матричной структуры институционализации рынка интеллектуальной собственности в Украине в разрезе типов институтов по социально-экономической ориентации, а именно через регулирующие институты рынка интеллектуальной собственности, институты ограничений, санкций и принуждения, институты развития интеллектуальной собственности, неформальные институты, формальные институты, организации и учреждения.

Ключевые слова: инфраструктура; рынок интеллектуальной собственности; изобретения; коммерческие образцы; институты развития интеллектуальной собственности; регулирующие институты рынка интеллектуальной собственности.

Andriy Ya. Mastylo

INTELLECTUAL PROPERTY MARKET INFRASTRUCTURE

The article reveals the characteristic features and economic content of the category "intellectual property market infrastructure". It is argued that the components of the infrastructure of the

¹ National Academy of Management. Kiev. Ukraine.

intellectual property market are the market of intellectual property rights, the market for individual and collective projects, and the market for ready-to-use intellectual products / services. At the same time, the intellectual property market is an economic institution, the effective operation of which is based on the high level of the institute's coordination and implementation of economic interests between sellers and buyers using an effective mechanism of licensing agreement institutions, market prices, and commercial franchises. The author's vision of the matrix structure of the institutionalization of the intellectual property market in Ukraine is presented in the context of the types of institutions for socio-economic orientation, namely through the regulatory institutions of the intellectual property market, institutions of restrictions, sanctions and enforcement, institutions for the development of intellectual property, informal institutions, formal institutions, organizations and offices.

Keywords: infrastructure; intellectual property market; inventions, commercial designs; intellectual property development institutions; regulatory institutions of the intellectual property market.

Peer-reviewed, approved and placed: 06.09.2019.

Постановка проблеми. В Україні досі залишається не сформованою інфраструктура ринку інтелектуальної власності, про що свідчать відсутність реальних даних про його місткість, обсяги попиту і пропозиції, майданчики купівлі-продажу прав, неконтрольована «патентна міграція». Відносини, що складаються на ринку інтелектуальної власності, набувають інституційного оформлення, що формується з правил та норм регулювання, функціонування спеціальних установ та діяльності конкретних посередників.

Практика інституціонального забезпечення сфери інтелектуальної власності в Україні свідчить про наявність істотних недоліків у реалізації української моделі державного регулювання інтелектуальної власності. Хоча наша держава приєдналася до міжнародних конвенцій та угод у сфері захисту прав інтелектуальної власності, набула членства в ряді міжнародних організацій, розроблено 10 спеціальних законів, 9 кодексів, 18 міжнародних угод, проте надійної системи захисту прав інтелектуальної власності на сьогодні не створено [1, с. 84].

Проблематика інтелектуальної власності актуальна в практичному та правовому аспектах, та економічний аналіз, на нашу думку, набуває особливої гостроти в умовах системної та комплексної модернізації і повної цифровізації економіки України. Вважаємо, що понятійно-категоріальному аналізу економічної сутності інфраструктури ринку інтелектуальної власності та питанню ефективного функціонування ринку інтелектуальної власності приділено мало уваги. До того ж переконані, що суперечність привласнення інтелектуальної власності виявляється у суперечностях інтересів різних господарюючих суб'єктів, які вважають, що зміст інтелектуального продукту як ідеальне його визначення є загальною власністю чи приватною власністю. За своєю природою такі продукти можливі лише на основі засвоєння наявних знань, що сформувалися протягом всього розвитку людства, а тому вони повинні бути доступними для загального користування. Але, з одного боку, особа, що виробила нове знання, претендує на винагороду; а з іншого боку, не усі можуть використовувати ідеальний зміст нового знання через свій низький освітній рівень. У науковій літературі ведеться дискусія з цього приводу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Із дослідженням загальних аспектів економічного змісту інфраструктури ринку інтелектуальної власності, механізмів комерціалізації інтелектуальної власності та основними напрямками інтелектуальної власності як товару в сучасних умовах розвитку економіки, значенням інтелектуальної власності в стратегії цифровізації економіки сучасної України пов'язані імена Г. Андрощука [3], І. Бубенка [16], В. Бабича [13], О. Васильєва [19], О. Дем'яненко [3], І. Жилияєв [3], Л. Курилова [20], О. Манжури [18], Л. Олейнікової [2], О. Ясюкевича [4] та ін.

Так у наукових працях О. Ясюкевича значне місце посідає проблематика інтелектуальної власності і необхідність держаного регулювання та ринок промислової власності в Україні. Знанні вітчизняні вчені В. Геєць, Л. Федулова об'єктивно фокусують свої наукові дослідження в полі перспектив та подальших шляхів розвитку українського ринку прав інтелектуальної власності. Але, разом з тим, значна кількість питань щодо розуміння інфраструктури ринку загалом і конкретно інтелектуальної власності зокрема, завдання інфраструктури ринку інтелектуальної власності, взаємодія інститутів інфраструктури ринку інтелектуальної власності з визначенням їх функцій, зміст та характеристика складових ринку інтелектуальної власності України, що мають місце у сфері інтелектуальної діяльності залишається розкритими не в повній мірі [4].

Метою даного дослідження і пізнання економічного змісту категорій “інфраструктура” та “інфраструктура ринку інтелектуальної власності”. Завданнями статті поставлено наступні:

- здійснення аналізу взаємодії інститутів інфраструктури ринку інтелектуальної власності з визначенням їх функцій;
- характеристика відносин власності в економічному та правовому аспекті, в діалектичному взаємозв'язку юридичної реальності та економічних взаємовідносин крізь призму матричної структури інституціоналізації ринку інтелектуальної власності в Україні;
- розкриття деяких завдань інфраструктури ринку інтелектуальної власності;
- обґрунтування змісту типів інститутів за соціально-економічною орієнтацією в розрізів регулюючих інститутів ринку інтелектуальної власності, інститутів обмежень, санкцій та примусу, інститутів розвитку інтелектуальної власності;
- представлення неформальних інститутів, формальних інститутів, організацій та установ крізь призму інтелектуального продукту.

Основні результати дослідження. Інтелектуальна діяльність людини спрямована на отримання конкретного результату, яким може виступати отримання нового способу, технології, засобу маркетингового просування, індивідуалізації товару. Економічна ефективність визначається можливістю результату інтелектуальної діяльності до комерціалізації. В зв'язку з цим інтелектуальна власність виступає специфічним товаром з особливими властивостями, врахування яких дозволить отримувати власникам прав додаткові прибутки шляхом комерціалізації [2]. У 2017 р. Уряд України представив Національну доповідь “Цілі Сталого Розвитку: Україна”, у якій визначалися базові показники для їх досягнення. Однак нині існує безліч концепцій, які

ґрунтуються на оціночних показниках комунальних послуг, як-от: енергетика, водопостачання, поводження з відходами, транспорт, та ускладнюють довгострокове планування інфраструктури “розумної” громади. У Європейській стратегії інтелектуального, сталого та інклюзивного розвитку до 2020 року задекларовано реалізацію цілей як спільний інтерес на основі трьох взаємодоповнюючих пріоритетів економічної політики: розумного зростання: розвиток економіки на основі знань та інновацій; сталого розвитку: сприяння більш ресурсозберігаючій, зеленій та конкурентоспроможній економіці; інклюзивного зростання: стимулювання економіки зайнятості населення, забезпечення соціальної і територіальної єдності.

У білій книзі "Інтелектуальна власність в інноваційній економіці України" [3], зокрема, наголошено на необхідності "використання досвіду розвинених країн щодо законодавчого забезпечення розвитку інфраструктури впровадження винаходів та технологій (ринків об'єктів права промислової власності)", але не слід забувати, що об'єкти права інтелектуальної власності можуть бути впроваджені і як результат власних досліджень та наукових розробок підприємства, а не лише через ринок інтелектуальної власності. Вважаємо за потребу перед розкриттям економічного змісту поняття “інфраструктури ринку інтелектуальної власності” представити розуміння категорії “інфраструктура” в таблиці 1. Щодо ринку, то він виступає як сукупність форм і організації співробітництва людей, призначених для того, щоб звести з комерційною метою разом продавців та покупців, а також надати можливість першим продати, другим – купити товар [4, с. 65].

Таблиця 1. Економічний зміст категорії “інфраструктура”, узагальнено автором на основі джерел 5, с. 384; 6, с. 251; 7, с. 504; 8, с. 242; 9, с. 458-459

<i>Наукові видання, словники та науковці, що трактують розуміння поняття</i>	<i>Економічна категорія</i>	<i>Економічний зміст та тлумачення категорії</i>
Великий економічний словник	<i>Інфраструктура</i>	як “комплекс виробничих і невиробничих галузей, що забезпечують умови виробництва”.
Велика економічна енциклопедія		(з лат. “infra” – “нище”, “під” і “structura” – “побудова”, “будова”, “розташування”) визначена, як “комплекс основних фондів, а також служб і систем, необхідних для функціонування галузей матеріального виробництва і забезпечення умов життєдіяльності суспільства”.
Великий тлумачний словник сучасної української мови		як “сукупність галузей та видів діяльності, що обслуговують як виробничу, так і невиробничу сфери економіки (транспорт, зв’язок, комунальне господарство, загальну й професійну освіту, охорону здоров’я)”.
Український фінансово-економічний словник		це комплекс галузей сфери обслуговування, що забезпечують загальні умови функціонування економіки та життєдіяльності людей.
Л. І. Федулова		є чинником, умовою прискорення обороту капіталу в базових галузях, у національному господарстві загалом, й у всіх його ланках.

Під інфраструктурою ринку інтелектуальної власності пропонуємо розуміти сукупність соціально-економічних відносин та місце добровільних угод, де продаж товарів відбувається лише в тому випадку, коли обидві сторони, а саме покупець і продавець, знаходять компроміс через роботу інституту узгодження, що проявляється в ціні на інтелектуальний продукт/послугу.

Мета з якою функціонує інфраструктура ринку інтелектуальної власності є підвищення рівня та якості життя населення на основі системної модернізації та структурної трансформації економіки, де базою є активізації інтелектуальної діяльності й розвитку науково-технічного потенціалу. Основні завдання, що ставляться перед інфраструктурою ринку інтелектуальної власності визначено на рис 1.

На сьогодні в економіці України використовується майже 4 тис. од. об'єктів промислової власності, у т. ч. 1,8 тис. винаходів (майже 7 % від загальної кількості чинних патентів), 2,4 тис. корисних моделей (6 %), 393 промислові зразки (4 %). Відтак, більшість захищених охоронними документами об'єктів патентного права у виробництві не використовуються і припиняють свій життєвий цикл одразу після розробки і отримання правової охорони [12].

Поділяємо думку науковців, що на сьогодні український ринок інтелектуальної власності потребує суттєвих змін і цьому є низка причин, а саме:

- так як винахідницька та патентна активність є основною передумовою науково-технологічного обміну, то важливою для України є інтеграція у міжнародний ринок патентів та винаходів, що дасть можливість не тільки користуватися винаходами, патенти яких перебувають у власності суб'єктів інших країн, а й розвивати власну винахідницьку й патентну діяльність;

- пріоритетним заходом у завоюванні іноземних ринків є ефективний захист та збереження права власності на винаходи, корисні моделі, промислові зразки за вітчизняними винахідниками, які потенційно змогли б виступали ліцензіарами, укладаючи угоди з іноземними партнерами;

- відкриття світових ринків дає можливість науковцям вигідно користуватися своїм інтелектуальним доробком, проте вони переважно не мають досвіду підприємницької діяльності і не завжди розуміють «правила гри» на міжнародному ринку інтелектуальної власності;

- важливим заходом у цьому напрямі вбачається підвищення рівня інформаційної освіченості винахідників із методиками оцінки вартості прав на об'єкти інтелектуальної власності, обізнаності їх із діяльністю інститутів патентних повірених та відповідних державних установ;

- з огляду на важливість ролі держави у створенні сприятливих умов для розвитку високотехнологічної сфери в Україні вбачається доцільним надання підтримки винахідникам на всіх етапах патентування [13, с. 4].

На рисунку 2, ми зробили спробу представити авторське бачення якісного механізму взаємодії інститутів інфраструктури ринку інтелектуальної власності, вказавши їх функції (рис. 2).

Основними об'єктами інтелектуальної власності, що є предметом взаємодії між різними суб'єктами інфраструктури ринку інтелектуальної власності є наукові і літературні твори, комп'ютерні програми, фонограми, відеограми, винаходи, промислові зразки, корисні моделі, раціоналізаторські

пропозиції, компонування інтегральних мікросхем, доменні імена, знаки для товарів та послуг, комерційні найменування, наукові відкриття, сорти рослин, породи тварин, комерційна таємниця, ноу-хау.

Рис. 1. Деякі завдання інфраструктури ринку інтелектуальної власності, узагальнено автором на основі джерел 10; 11; 9

В рамках заявленої проблеми статті ми спробували сформувані на основі матричного методу власну інституціональну структуру ринку інтелектуальної власності в Україні, яка представлена в табл. 2. Інститути, що представлені в таблиці 2 являють собою сукупність формальних і неформальних правил, створених людьми, а також механізмів, які забезпечують дотримання даних правил в сфері інтелектуальної власності. Правила на ринку інтелектуальної власності – це “набір приписів щодо заборонених і дозволених дій, які відносяться до більш як одного індивідуума (з різними можливостями кодифікації). Останній елемент поєднаний з механізмом накладення санкцій. Мається на увазі – створення витрат для порушників та для всіх інших суб'єктів, що приймають рішення з врахуванням обмежень у вигляді певного інституту. Система інститутів носить багаторівневий характер (інституціональне середовище і інституціональні угоди, до того ж інституціональне середовище може складатися з надконституційних і

конституційних правил” [11, с. 27]. Система захисту прав суб’єктів інтелектуальної власності має постійно розвиватися і доповнюватися високою прозорістю, ефективною системою формальних і неформальних інституцій, а також злагодженою діяльністю органів судової та виконавчої влади [14; 15].

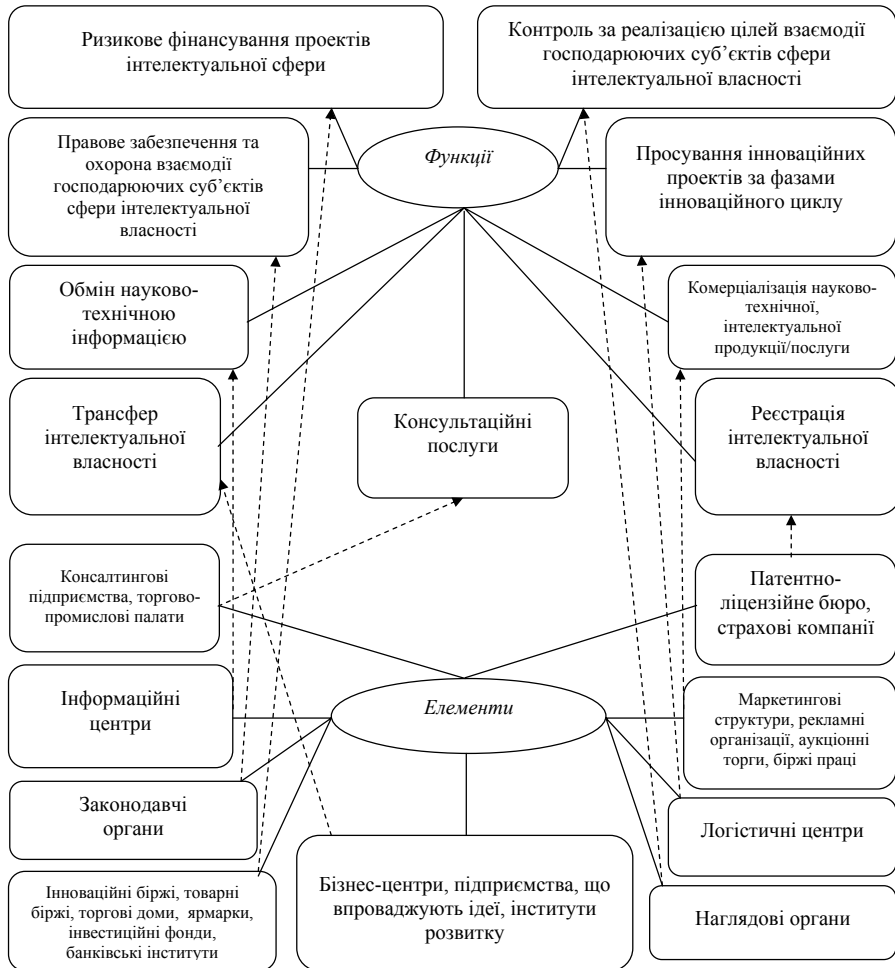

Рис. 2. Взаємодія інститутів інфраструктури ринку інтелектуальної власності з визначенням їх функцій, розроблено автором

В системі інституційного оформлення розробляються адекватні конкретній ринковій ситуації заходи регулювання відносин, забезпечення надійного захисту та ефективного (оптимального) використання інтелектуальної власності. Вона складається з:

- правових заходів — захисту прав та інтересів авторів та їх правонаступників (захист «патентної монополії») силою законів держави за допомогою

відповідних механізмів покарання виробників-«піратів» за несанкціоноване використання об'єктів промислової власності;

Таблиця 2. Матрична структура інституціоналізації ринку інтелектуальної власності в Україні, розроблено автором

<i>Типи інститутів за соціально-економічною орієнтацією</i>	<i>Регулюючі інститути ринку інтелектуальної власності</i>	<i>Інститути обмежень, санкцій та примусу</i>	<i>Інститути розвитку інтелектуальної власності</i>
<i>Формальні інститути</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ колективні договори; ✓ лізингові договори; ✓ договори комерційної франшизи; ✓ індивідуальні проекти; ✓ галузеві тарифні угоди; ✓ регіональні угоди; ✓ державні програми розвитку. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Трудовий кодекс України; ✓ Адміністративне право України; ✓ Закон України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі”; ✓ Закон України “Про авторське право і суміжні права”. 	<ul style="list-style-type: none"> Закон України “Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій”; ✓ Закон України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні”; ✓ Закон України “Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукомістких технологій”.
<i>Неформальні інститути</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ неурядові програми науково-технічного розвитку; ✓ довгострокові інституції; ✓ правила внутрішнього розпорядку підприємства, що працює у сфері високих технологій; ✓ “Кодекс честі”; ✓ норми поведінки; ✓ звичаї, цінності і традиції. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ вимоги щодо дотримання технологічної, трудової дисципліни на дослідних підприємствах; ✓ колективне засудження порушень технологічної дисципліни. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ система морального заохочення; ✓ система матеріального заохочення; ✓ соціально-економічний статус новатора, підприємства.
<i>Організації та установи</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Українське агентство з авторських та суміжних прав; ✓ Кабінет Міністрів України (а саме, Рада з питань інтелектуальної власності) та безпосередньо Міністерство освіти і науки України; ✓ Український союз промисловців і підприємців. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Український державний центр науково-технічної та інноваційної експертизи; ✓ Міжвідомчий комітет з проблем захисту прав на об'єктів інтелектуальної власності; ✓ Центри зайнятості. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ДП “Український інститут інтелектуальної власності”; ✓ ДП “Інтелзахист”; ✓ Науково-дослідні установи, ВНЗ;

- економічні заходи застосовують стимули економічного розрахунку, що засновані на свідомому і добровільному виборі прийнятних правил індивідуальної поведінки на основі економічної доцільності, використанні офіційних податкових пільг та переваг санкціонованого використання нових технологій;

- морально-етичні заходи засновані на пропаганді правил «чесного бізнесу» та суспільного неприйняття несанкціонованого використання чужої інтелектуальної власності;

- договірні заходи передбачають розробку вигідних для підприємства договорів і угод та добровільному прийнятті на себе договірних зобов'язань щодо співпраці та спільної діяльності з партнерами по інноваційному бізнесу [1, с. 84].

Аналіз ринку інтелектуальної власності в Україні крізь призму регулюючих ринків інтелектуальної власності, інститутів обмеження, санкцій і примусу та інститутів розвитку інтелектуальної власності дали нам змогу вперше в науковій літературі згрупувати складові інституту ринку інтелектуальної власності України та дати їм характеристику (див. таблицю 3).

В підсумку варто зазначити, що комерціалізація інтелектуальних активів можлива за умови, якщо вони набувають економічної цінності або виступають як засіб створення нової вартості (інтелектуальний капітал). Вибір форми комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності залежить від висновків маркетингових досліджень. Для цього проводять ретельне вивчення ринку інтелектуальної власності, визначають попит і індивідуальні потреби споживачів, досліджують пропозиції аналогічних об'єктів, що існують на ринку [16, с. 116-119]. Ринок інтелектуальної власності не лише забезпечує зростання обсягів експорту країн із розвинутою ринковою економікою, а й утворює невід'ємну і надзвичайно вагомую складову їх національної економіки. Україна може мати інноваційне майбутнє, якщо уряд швидко реагуватиме на проблеми інтелектуально-духовного розвитку, а інтелектуальне виробництво, засноване на реалізації інтелектуальної власності, стане основною засадою національного розвитку. Цього вимагає інноваційна глобалізація, на цьому базується постіндустріальне суспільство.

Висновки. У підсумку варто зазначити, що розроблення та впровадження правових норм, що регулюють правове забезпечення недоторканності прав інтелектуальної власності, механізмів застосування даних правових норм та відповідної інфраструктури їх практичної реалізації повинно стати основою для створення цілісної системи захисту прав інтелектуальної власності в Україні, адже для ефективного використання прав інтелектуальної власності потрібен відповідний економіко-правовий захист на національному рівні.

Ми переконані, що ринок об'єктів інтелектуальної власності потребує створення ефективної системи специфікації та захисту відповідних прав. До того ж він характеризується отриманням продавцями надприбутків у короткостроковому періоді, тож є нагальна потреба у підвищенні рівня держаної підтримки розвитку ринку інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність стає найбільш важливим стратегічним ресурсом економічного розвитку України. Економічна наука повинна глибоко і всебічно досліджувати цей складний соціально-економічний феномен.

Таблиця 3. Зміст та характеристика складових ринку інтелектуальної власності України, розроблено автором

Ознака	Характерні особливості ринку інтелектуальної власності		
<i>Складові ринку інтелектуальної власності</i>	Ринок об'єктів права інтелектуальної власності	Ринок індивідуальних та колективних проектів	Ринок готової до споживання інтелектуальної продукції/послуги
<i>Вимірність або можлива сутність інтелектуальної послуги, як товару</i>	Ідеї, наукова пропозиція, об'єкти права інтелектуальної власності	Проекти з економічним обґрунтуванням доцільності їх впровадження у виробництво, пробні зразки продукції, за умов передачі інтелектуальної власності за ліцензійним договором	Готова для продажу споживачам інноваційна продукція, обладнання чи послуги
<i>Функції ринку інтелектуальної власності</i>	1. Комерціалізація і впровадження у виробництво наукових ідей, пропозицій, ноу-хау у вигляді новітніх продуктів, процесів чи послуг. 2. Розбудова інфраструктури ринку інтелектуальної власності країни. 3. Стимулювання інтелектуальної діяльності.		Підвищення конкурентоздатності продукції інноваційно-активних підприємств, за умов внесення прав на об'єкти інтелектуальної власності до статутного капіталу підприємства
	Вибір та наукові вподобання дослідників	Вибір перспективних напрямів інвестування в розрізі різних галузей економіки	
	Робота ринкового механізму регулювання: попиту та пропозиції як на наукові ідеї, пропозиції, винаходи, як об'єкти інтелектуальної власності, так і на готові для споживання й використання технології, послуги.		
<i>Суб'єкти ринку інтелектуальної власності</i>	Винахідники та активне долучення новаторів	Винахідники, при активній співпраці з новаторами	Продавці, покупці, посередники
<i>Перспективні, в частині інтелектуальної власності, сфери економіки України</i>	Космічні технології		Сільськогосподарська техніка, фармакологічна сфера
	Сфера інформаційних розробок крізь призму аутсорсингу	Інформаційні технології	
<i>Ринок інтелектуальної власності, як інститут</i>	Ринок інтелектуальної власності є економічним інститутом, ефективна дія якого базується на високому рівні роботи інституту узгодження та реалізації економічних інтересів між продавцями й покупцями з допомогою дієвого механізму інститутів ліцензійного договору, ринкових цін, комерційної франшизи		
<i>Деякі шляхи вдосконалення ринку об'єктів інтелектуальної власності</i>	Розроблення чітких механізмів нормативно-правового регулювання, а саме кодифікація законодавства (створення та затвердження Кодексу про інтелектуальну власність); поєднання науки з виробництвом, що передбачає запровадження комплексу заходів (дослідження й аналіз ринку, фінансування впровадження об'єктів інтелектуальної власності, дослідження та розроблення тощо); створення інфраструктури впровадження результатів науково-технічної діяльності у виробництво; створення замкнених циклів (ідея – виробництво – споживання); створення національної системи підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів з інтелектуальної власності.		

1. Економіка інтелектуальної власності: науково-методичні матеріали для підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність» / Л.С. Шевченко, О.А. Грищенко, Т.М. Камінська та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л.С. Шевченко. Х. : Право, 2015. 120 с.

Ekonomika intelektualnoi vlasnosti: naukovo-metodychni materialy dlia pidhotovky doktorantiv, aspirantiv i mahistriv za napriamom «Intelektualna vlasnist» / L.S. Shevchenko, O.A. Hrytsenko, T.M. Kaminska ta in.; za red. d-ra ekon. nauk, prof. L.S. Shevchenko. Kh. : Pravo, 2015. 120 s.

2. *Олейнікова Л.Г.* Особливості інтелектуальної власності як товару в сучасних умовах розвитку економіки України / Л. Г. Олейнікова // Ефективна економіка № 6, 2013 <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2091>

Oleinikova L.H. Osoblyvosti intelektualnoi vlasnosti yak tovaru v suchasnykh umovakh rozvytku ekonomiky Ukrainy / L. H. Oleinikova // Efektyvna ekonomika № 6, 2013 <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2091>

3. Біла книга. Інтелектуальна власність в інноваційній економіці України / Г. О. Андрощук, О. В. Дем'яненко, І. Б. Жил'яєв, Л. В. Сахарова, В. І. Полохало, С. В. Таран (упорядкування). К: Парламентське вид-во, 2008. 448 с.

Bila knyha. Intelektualna vlasnist v innovatsiini ekonomitsi Ukrainy / H. O. Androshchuk, O. V. Demianenko, I. B. Zhyliayev, L. V. Sakharova, V. I. Polokhalo, S. V. Taran (uporiadkuvannia). K: Parlamentske vyd-vo, 2008. 448 s.

4. *Ясюкевич О.А.* Ринок промислової власності в Україні: аналіз сучасного стану та необхідність державного регулювання / Ясюкевич О.А. // Інвестиції: практика та досвід. 2009. № 19. С. 64-68.

Yasiukevych O.A. Rynok promyslovoi vlasnosti v Ukraini: analiz suchasnoho stanu ta neobkhdnist derzhavnoho rehuliuвання / Yasiukevych O.A. // Investytsii: praktyka ta dosvid. 2009. № 19. S. 64-68.

5. Большой экономический словарь / под ред. А. Н. Азрильяна. 7-е изд., доп. М. : Ин-т новой экономики, 2010. 1472 с.

Bolshoi ekonomycheskyi slovar / pod red. A. N. Azrylyiana. 7-e yzd., dop. M. : Yn-t novoi ekonomyky, 2010. 1472 s.

6. Большая экономическая энциклопедия. М.: Эксмо, 2007. 816 с.

Bolshaia ekonomycheskaia entsyklopedyia. M.: Eksmo, 2007. 816 s.

7. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та СД) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К. : Ірпін'я : ВТФ «Перун», 2007. 1736 с. : іл.

Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (z dod., dopov. ta SD) / uklad. i holov. red. V. T. Busel. K. : Irpin' : VTF "Perun", 2007. 1736 s. : il.

8. *Загородній А. Г.* Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. Львів : Вид-во Нац. ун-ту "Львівська політехніка", 2005. 714 с.

Zahorodnii A. H. Finansovo-ekonomichnyi slovnyk / A. H. Zahorodnii, H. L. Vozniuk. Lviv : Vyd-vo Nats. un-tu "Lvivska politehnika", 2005. 714 s.

9. Механізми реалізації стратегії інноваційно-технологічного розвитку України в умовах глобальних викликів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (м. Київ, 1-2 листоп. 2012 р.) / Нац. акад. наук України, ДУ "Ін-т економіки та прогнозування"; [відп. ред. Л. І. Федулова]. К. : [б. в.], 2012. 623 с.

Mekhanizmy realizatsii stratehii innovatsiino-tekhnologichnoho rozvytku Ukrainy v umovakh hlobalnykh vylykiv : materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf., (m. Kyiv, 1-2 lystop. 2012 r.) / Nats. akad. nauk Ukrainy, DU "In-t ekonomiky ta prohnozuvannia"; [vidp. red. L. I. Fedulova]. K. : [b. v.], 2012. 623 s.

10. *Краус Н.М.* Становлення інноваційної економіки в умовах інституціональних змін: монографія / Краус Н. М. Київ : Центр учбової л-ри, 2015. 596 с.

Kraus N.M. Stanovlennia innovatsiinoi ekonomiky v umovakh instytutsionalnykh zmin : monohrafiia / Kraus N. M. Kyiv : Tsentr uchbovoi l-ry, 2015. 596 s.

11. *Шаститко А.* Предметно-методологические особенности новой институциональной экономической теории / А. Шаститко // Вопросы экономики. 2003. № 1. С. 24-41.

Shastytko A. Predmetno-metodolohycheskye osobennosti novoi unytutstysionalnoi ekonomycheskoi teoryu / A. Shastytko // Voprosy ekonomyky. 2003. № 1. S. 24-41.

12. Стан інноваційної діяльності та діяльності у сфері трансферу технологій в Україні у 2017 році: аналітична довідка / Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша та ін. К.: УкрІНТЕІ, 2018. 98 с.

Stan innovatsiinoi diialnosti ta diialnosti u sferi transferu tekhnolohii v Ukraini u 2017 rotsi: analitychna dovidka / T.V. Pysarenko, T.K. Kvasha ta in. K.: UkrINTEI, 2018. 98 s.

13. *Бабич В.М.* Порівняльний аспект ринків об'єктів права інтелектуальної власності Японії та України / В.М. Бабич // Інфраструктура ринку. Електронний науково-практичний журнал. Випуск 18. 2018. С. 3-6.

- Babych V.M.* Porivnialnyi aspekt rynkiv ob'ektiv prava intelektualnoi vlasnosti Yaponii ta Ukrainy / V.M. Babych // Infrastruktura rynku. Elektronnyi naukovo-praktychnyi zhurnal. Vypusk 18. 2018. S. 3-6.
14. *Базидевич В.Д.* Інтелектуальна власність [підручник] / В. Д. Базидевич. К.: Знання, 2006. 431 с.
- Bazydevych V.D.* Intelektualna vlasnist [pidruchnyk] / V. D. Bazydevych. K.: Znannia, 2006. 431 s.
15. *Базилевич В. Д.* Тенденції розвитку та суперечності сучасного ринку інтелектуальної власності. / В. Д. Базилевич // http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/7407/1/ІЕНТтаNP_2016_9-15.pdf
- Bazylevych V. D.* Tendentsii rozvytku ta superechnosti suchasnoho rynku intelektualnoi vlasnosti. / V. D. Bazylevych // http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/7407/1/ІЕНТтаNP_2016_9-15.pdf
16. *Бубенко П.Т.* Інтелектуальна власність: навчальний посібник / П.Т. Бубенко, В.В. Величко, С.М. Глухарев; Харк. нац. акад. міськ. госп.-ва. Х.: ХНАМГ, 2011. 215 с.
- Bubenko P.T.* Intelektualna vlasnist: navchalnyi posibnyk / P.T. Bubenko, V.V. Velychko, S.M. Hlukhariev; Khark. nats. akad. misk. hosp.-va. Kh.: KhNAMH, 2011. 215 s.
17. Щодо вдосконалення системи охорони інтелектуальної власності суб'єктів реального сектору економіки України <file:///C:/Users/User/Desktop/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%203/111Zapiska-Voloshin,-SHehlovich-Intvlasnist-APU-19.12-fcc02.pdf>
- Shchodo vdoskonalennia systemy okhorony intelektualnoi vlasnosti subiektiv realnoho sektoru ekonomiky Ukrainy* <file:///C:/Users/User/Desktop/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F%203/111Zapiska-Voloshin,-SHehlovich-Intvlasnist-APU-19.12-fcc02.pdf>
18. *Манжура О.В.* Інтелектуальна власність як чинник формування економіки знань: Монографія. Полтава: ТОВ НВП "Укрпромторгсервіс", 2011. 179 с.
- Manzhura O.V.* Intelektualna vlasnist yak chynnyk formuvannia ekonomiky znan: Monohrafiia. Poltava: TOV NVP "Ukrpromtorhservis", 2011. 179 s.
19. *Васильєв О.В.* Інтелектуальна власність: визначення, структура та роль у сучасних економічних умовах / О.В. Васильєв // Економіка і суспільство. 2016. № 6. С. 53-57.
- Vasyliiev O. V.* Intelektualna vlasnist: vyznachennia, struktura ta rol u suchasnykh ekonomichnykh umovakh / O.V. Vasyliiev // Ekonomika i suspilstvo. 2016. № 6. S. 53-57.
20. *Курило Л.І.* Проблеми формування ринку інтелектуальної власності в аграрній сфері / Курило Л.І. // Економіка АПК. 2015. № 10. С. 49.
- Kurylo L.I.* Problemy formuvannia rynku intelektualnoi vlasnosti v ahrarnii sferi / Kurylo L.I. // Ekonomika APK. 2015. № 10. S. 49.